

Характеристика сутності та поняття дебіторської і кредиторської заборгованості

Майборода О.Є.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Косарева І.П.

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів і кредиту
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Корабейнікова І.О.

студентка
Харківського інституту фінансів
Київського національного торговельно-економічного університету

Стаття присвячена висвітленню питань щодо характеристики сутності дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємств та уточненню понять цих видів заборгованостей з метою забезпечення більш ефективної діяльності підприємства, його прибутковості та недопущення кризових явищ на підприємстві.

Ключові слова: зобов'язання, дебіторська заборгованість, кредиторська заборгованість, управління дебіторською та кредиторською заборгованостями, прибутковість, ефективність.

Майборода О.Є., Косарева І.П., Корабейнікова І.О. ХАРАКТЕРИСТИКА СУЩНОСТИ И ПОНЯТИЯ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ

Статья посвящена освещению вопросов характеристики сущности дебиторской и кредиторской задолженностей предприятий и уточнению понятий этих видов задолженностей с целью обеспечения более эффективной деятельности предприятия, его прибыльности и недопущения кризисных явлений на предприятии.

Ключевые слова: обязательства, дебиторская задолженность, кредиторская задолженность, управление дебиторской и кредиторской задолженностями, прибыльность, эффективность.

Mayboroda O.E., Kosareva I.P., Korabainikova I.A. CHARACTERISTICS OF SIGNIFICANCE AND DEBIT AND DEBT DESIGN AND CREDIT REQUIREMENTS

The article is devoted to the issue of the characteristics of the nature of the receivables and payables of enterprises and clarification of the concepts of these types of debts in order to ensure more effective activity of the enterprise for its profitability and prevention of crisis phenomena at the enterprise.

Keywords: liabilities, accounts receivable, accounts payable, receivables and payables management, profitability, efficiency.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Сучасний стан економіки, наростання конкурентної боротьби серед підприємств усіх галузей у сукупності з високою кількістю ненадійних контрагентів і низьким рівнем фінансової дисципліни підприємств загалом викликає зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей. Тому сьогодні найбільш важливими проблемами, рішення яких повинно сприяти покращенню фінансового стану підприємства, є розроблення системи управління дебіторською та кредиторською заборгованістю, визначення насамперед сутності цих понять (що саме розуміють під термі-

нами «дебіторська та кредиторська заборгованість») та причин їх виникнення, що сприятиме ефективному управлінню і контролю за їх розмірами, термінами погашення на підприємстві.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багато фахівців були зацікавлені цією тематикою. Кожен із них зробив свій внесок у дослідження дебіторської та кредиторської заборгованостей. Зокрема, можемо виділити таких вітчизняних та закордонних дослідників, як І.Т. Балабанов, С.Л. Береза, М.Д. Білик, І.О. Бланк, Б. Едвардс, Т.С. Єдинак, К.Г. Заров, Д.І. Коваленко, В.В. Ковальов, В.П. Козлов, Г.М. Колпакова, Л.А. Костирко, С.І. Мас-

лов, Ф.Ф. Бутинець, С.Ф. Голов, І.В. Орлов, Н.М. Ткаченко, Ю.С. Цал-Цалко, К.С. Сурнін, Н.І. Верхоглядова. Ці дослідження характеризуються вагомим внеском як у теорію, так і в практику управління дебіторською та кредиторською заборгованостями підприємств.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Сьогодні питанню теоретичного та практичного дослідження сутності і необхідності дебіторської та кредиторської заборгованостей присвячено багато робіт як іноземних, так і вітчизняних авторів. Проте, незважаючи на значний інтерес до цього питання, проблема сутності поняття та стану дебіторської та кредиторської заборгованостей на підприємствах України на тепер недостатньо вивчена. Саме тому питання формування єдиного підходу до дослідження сутності, причин виникнення, форм прояву й особливостей управління дебіторською та кредиторською заборгованостями залишаються відкритими та актуальними.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження наявних підходів до визначення сутності дебіторської та кредиторської заборгованостей та запропонувати власне трактування поняття.

Виклад основного матеріалу дослідження. В ринковій економіці взаємовідносини між підприємствами, організаціями і установами, мають характер грошових розрахунків, підприємства водночас можуть виступати як постачальниками для одних, так і покупцями для інших.

В ході господарських відносин, наявність заборгованості є об'єктивним явищем. Зважаючи на обмеженість фінансових ресурсів, заборгованість суттєво впливає на фінансовий стан підприємства та результати його діяльності. При цьому дебіторська заборгованість зумовлює тимчасове вилучення обігового капіталу підприємства та зменшення рівня його оборотності, а кредиторська – тимчасове залучення капіталу. Тому досить важливим є постійне відстеження пропорцій між цими двома видами заборгованостей.

В умовах фінансово-економічної кризи погіршується фінансова дисципліна, що призводить до кризи неплатежів та відбивається на платіжному стані підприємств загалом, а це, в свою чергу не сприяє стійкому збільшенню обсягів виробництва та реалізації продукції в Україні. Так, за останні роки, індекси обсягів виробництва свідчать про досить низький рівень темпів росту виробництва (табл. 1).

Зростання на підприємстві дебіторської та кредиторської заборгованостей зумовлює погіршення їхньої ліквідності та платоспроможності, наслідком чого може бути навіть їхнє банкрутство.

Чинниками, що характеризують дебіторську та кредиторську заборгованість, є їх розмір та середня тривалість часу, що минув від моменту продажу до моменту інкасації.

У ринковій економіці заборгованість покупців за готову продукцію та товари підприємства є звичайним явищем. Це – комерційні кредити, які позитивно впливають на діяльність підприємства. Як переконає досвід українських підприємств, що ведуть успішний бізнес, і більшості західних фірм, дебіторська заборгованість у їхніх активах становить 20–21%.

Дебіторська заборгованість – це наслідок цивільних зобов'язань, що виникають у результаті визначеної угоди, яка оформлена договором і являє собою дію суб'єктів, що беруть у ній участь (юридичних чи фізичних осіб), результатом чого є виникнення товарних і грошових зобов'язань [1, с. 32].

Зобов'язання визначають як заборгованість підприємства, що виникла внаслідок минулих подій і погашення якої в майбутньому приведе до зменшення ресурсів підприємства, що втілюють у собі економічні вигоди.

У Юридичному словнику зобов'язання розглядаються як цивільно-правові відносини, через які одна сторона (боржник) зобов'язана здійснити на користь іншої сторони (кредитора) певну дію або утриматися від неї, а кредитор, у свою чергу, має право вимагати

Таблиця 1

Темпи росту (падіння) обсягів виробництва промислової продукції за період 2012–2018 рр.

Показник	Період						
	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2015 р.	2016 р.	2017 р.	2018 р.
Темпи росту (падіння) обсягів виробництва промислової продукції	94,4	99,0	82,6	98,4	103,1	97,1	Січень 86,1

від боржника виконання цього зобов'язання. [21, с. 211].

Зобов'язання, які підлягають виконанню в майбутньому, не є заборгованістю. Зобов'язання для однієї сторони є дебіторською заборгованістю, а для іншої – кредиторською.

Зобов'язання реєструється тільки тоді, коли виникає заборгованість за ними. Тобто у процесі розрахунків виникає дебіторська заборгованість та кредиторська заборгованість.

Між цими двома видами заборгованості є багато спільного, а також і відмінного. Спільним є те, що обидва види заборгованості ґрунтуються на розриві в часі між товарною угодою та її оплатою і використовують основну функцію грошей як засіб платежу. Відмінність між ними впливає з особливостей функціонування цих видів заборгованості.

Кредиторська заборгованість одного підприємства є дебіторською заборгованістю іншого. Проте кредиторська заборгованість підприємств, як правило, є більшою, ніж дебіторська. На такий стан впливає те, що дебіторська заборгованість враховується без прибутку та ПДВ. Кредиторська заборгованість враховується за цінами споживання плюс ПДВ. Кредиторська заборгованість також включає заборгованість перед бюджетом, фондами соціального страхування та заборгованість із заробітної плати. Окрім того, в складі кредиторської заборгованості також враховується заборгованість підприємств за банківськими позиками.

Так, можна відмітити, що дебіторська заборгованість виступає як заборгованість інших підприємств або окремих осіб за платежами цьому підприємству, а кредиторська – це сума заборгованості цього підприємства іншим підприємствам і окремим особам.

З історичного погляду ще в 1625 році було надане таке визначення: дебітор – це той хто має (власник), хто отримує, кому поставляють, продають або від кого сподіваються отримати платіж, або, нарешті, той, хто повинен платити; кредитор – це той, хто видає (витрачає), з ким розраховуються, від кого отримують, з ким мають справу, хто продає, поставляє, у кого купують, той, кому потрібно платити [17, с. 15].

Сутністю дебіторської заборгованості є «дебітор» (від латинського *debitum* – борг, обов'язок). Згідно з П(С)БО 10 «дебіторська заборгованість», дебітори – це юридичні та фізичні особи, які внаслідок минулих подій заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [13].

На початку ХХ століття поняття «дебітор» та «кредитор» характеризувалися таким чином: «Відносини двох людей, які укладають угоду, можна визначити латинськими термінами «дебіт» (повинен) і «кредит» (вірити комусь)» [17, с. 16].

Дебіторська заборгованість має суттєве значення в діяльності підприємства. За своїм змістом дебіторська заборгованість є інстру-

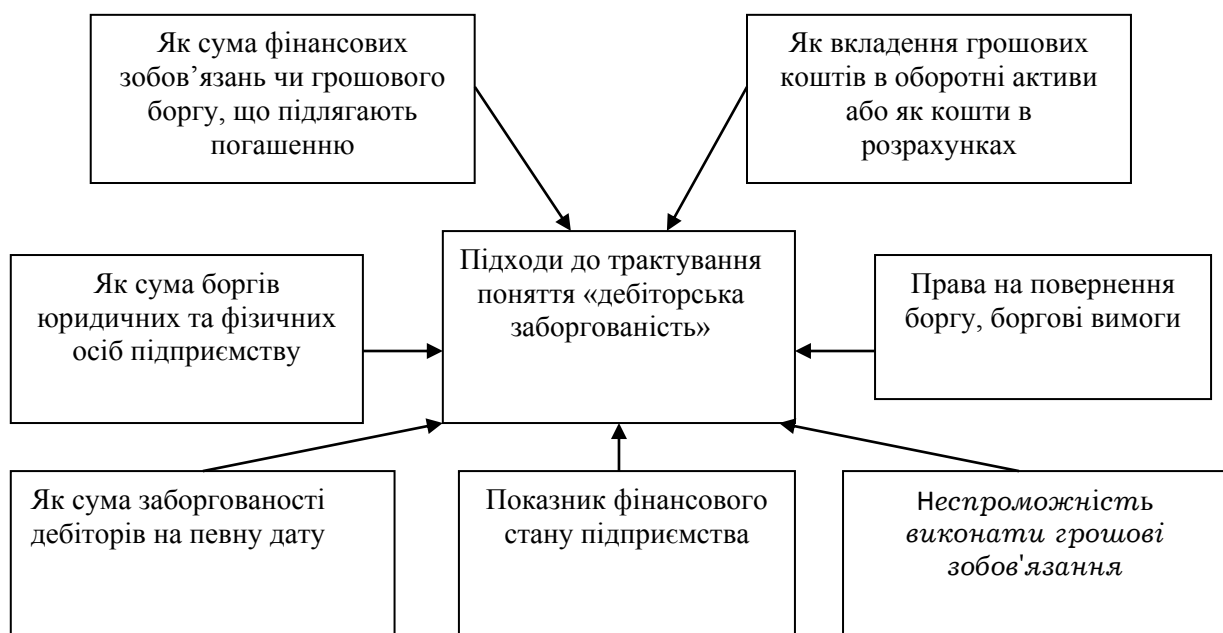

Рис. 1. Підходи до трактування поняття «дебіторська заборгованість» різними авторами

Джерело: за матеріалами [19, 20, 12, 11]

ментом кредитування дебітора за отриманим товари, надані роботи чи послуги на безвідсотковій основі.

Низка авторів підкреслюють, що однозначного визначення дебіторської заборгованості в дослідженнях учених немає, і пропонують підходи до трактування цього поняття [19].

Дослідження літературних джерел дає змогу уточнити підходи до визначення поняття «дебіторська заборгованість» (рис. 1).

Інформація, що подана на рисунку 1, свідчить, що під дебіторською заборгованістю розуміють неспроможність виконати свої зобов'язання, суму зобов'язань, що підлягають погашенню, вкладення в оборотні активи, права на повернення боргу, оцінюють як показник фінансового стану підприємства.

Сьогодні немає єдиного підходу до визначення понять «дебіторська» та «кредиторська» заборгованість, тому для підвищення

Таблиця 1

Характеристика поняття «дебіторська заборгованість» сучасними науковцями

Джерело	Визначення поняття «дебіторська заборгованість»	Ключові слова
1	2	3
Матицина Н.О. [12]	Розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку їх оплати	неспроможність виконати грошові зобов'язання
Білик М.Д. [2]	Це матеріальні ресурси, не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена у підприємства	матеріальні ресурси, не оплачені контрагентами
Гуля В.О. [7]	Один із найважливіших складників кредитної діяльності підприємства, один з елементів для розрахунку показників її результативності	один з елементів для розрахунку показників її результативності
Іванов Є.О [9]	Це боргові права до покупців	боргові права до покупців
Кужельний М.В. Лінник В.Г. [11]	Визнається як актив, коли підприємство має юридичне право отримувати грошові кошти	юридичне право отримувати грошові кошти
Кужельний М.В. Лінник В.Г. [11]	Визнається як актив, коли підприємство має юридичне право отримувати грошові кошти	юридичне право отримувати грошові кошти
Гнатенко Є.П. Волошина В.В. [6]	Дебіторська заборгованість – це елемент оборотних коштів, її зменшення знижує коефіцієнт покриття. Тому необхідно вирішувати завдання не тільки зниження дебіторської заборгованості, але також її збалансованості з кредиторською	це елемент оборотних коштів
Сурніна К.С. [14]	дебіторська заборгованість – це матеріальні ресурси, що не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена з обігу грошових коштів	матеріальні ресурси, що не оплачені контрагентами
Шевченко Б.О. [20]	показник фінансового стану підприємства, який являє собою суму заборгованості на користь підприємства на певну дату за наданий комерційний та споживчий кредити покупцям, а також авансування постачальників, щодо яких у підприємства з'являється майнове право вимоги оплати боргу. При цьому такі відносини мають документальне підтвердження.	показник фінансового стану підприємства

Авторське визначення: дебіторська заборгованість – це юридичне право підприємства отримати грошові кошти, матеріальні ресурси, що не оплачені контрагентами, і може використовуватися для оцінки фінансового стану підприємства на підставі розрахунку показників результативної його діяльності.

якості управління цими видами заборгованості є доцільним розглянути позиції науковців щодо їх трактування (табл. 1).

У процесі фінансово-господарської діяльності підприємству необхідно закупляти матеріали, інші запаси, а також забезпечувати реалізацію послуг. Якщо розрахунки за придбані товари, послуги проводяться на умовах подальшої оплати, в цьому разі можна говорити про одержання підприємством кредиту від своїх постачальників і підрядників.

Поряд із дебіторською заборгованістю кредиторська має рівнозначне значення у фінансовій діяльності підприємства.

Тобто за напрямками боргових зобов'язань (суб'єктами) заборгованість по розрахунках між підприємствами (що впливають із вико-

нання (невиконання) зобов'язань) поділяють на дебіторську і кредиторську.

Тому важливим є також уточнення і поняття кредиторської заборгованості (табл. 2).

Аналіз літературних джерел щодо сутності дебіторської та кредиторської заборгованості дає змогу визначити фактори впливу на розмір заборгованостей, обґрунтувати проблеми, які виникають у процесі управління цими заборгованостями. Ці проблеми можна систематизувати таким чином [3, с. 24]:

– відсутність чіткої інформації щодо термінів погашення зобов'язань підприємствами-дебіторами;

– не розроблений регламент та методика роботи з простроченою дебіторською заборгованістю;

Таблиця 2

Характеристика поняття «кредиторська заборгованість» сучасними науковцями

Джерело	Визначення поняття «дебіторська заборгованість»	Ключові слова
1	2	3
Бланк І.А. [4]	Це поточні зобов'язання підприємства, що відображають його заборгованість перед господарськими партнерами з комерційних операцій; з розрахунків, нарахованих до оплати, тощо	поточні зобов'язання підприємства
Цал-Цалко Ю.С. [18]	Кредиторська заборгованість – це залучення активів у господарську діяльність підприємства за рахунок тимчасово безоплатного одержання майна інших суб'єктів господарювання.	залучення активів за рахунок тимчасово безоплатного одержання майна інших суб'єктів господарювання.
Ткаченко Н.М. [15]	Це тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти, які підлягають поверненню юридичній або фізичній особі	тимчасово залучені суб'єктом у власне користування грошові кошти,
Дублей В.В [8]	Це правовідносини між сторонами, які мають документальне підтвердження та за яких одна сторона зобов'язується вчинити певну дію або утриматися від такої на користь іншого суб'єкта, а інший суб'єкт має право вимагати від боржника виконання його обов'язку	це правовідносини між сторонами, які мають документальне підтвердження
Іванілов О. С [10]	Кредиторська заборгованість означає використання коштів, які не належать підприємству	використання коштів, які не належать підприємству
Бутинець Ф.Ф. [5]	Розглядає кредиторську заборгованість як форму розрахунку за товари і послуги, які придбаються у процесі операцій компанії, що періодично повторюються і використовуються у виробництві чи для перепродажу	форма розрахунку за товари і послуги, які придбаються
Томчук О.Ф [16]	Кредиторська заборгованість є різновидом комерційного кредиту, який виступає важливим фактором стабілізації фінансового стану підприємства	різновид комерційного кредиту
Авторське визначення: кредиторська заборгованість – це правові відносини між сторонами, які мають документальне підтвердження щодо тимчасового залучення підприємством у власне користування грошових коштів, які не належать підприємству, або це різновид комерційного кредиту, форма розрахунку за товари і послуги, які придбаються .		

– недостатність даних (а іноді їх повна відсутність) про зростання витрат, пов'язаних зі збільшенням розміру дебіторської заборгованості;

– не здійснюється оцінка фінансового стану дебіторів і ефективності надання відстрочок платежів;

– відсутність ефективної кредитної політики, використання сучасних форм рефінансування.

Висновки з цього дослідження. Таким чином, підсумовуючи дослідження праць учених із цієї проблеми, пропонуємо розглядати дебіторську заборгованість як важливий показник фінансового стану підприємства, що вказує на суму заборгованості на користь підприємства на певний термін за наданий комерційний та споживчий кредити покупцям, а також як суму авансу для постачальників, щодо яких у підприємства з'являється майнове документально підтверджене право вимоги оплати боргу.

Більшість підприємств у сучасних умовах не має можливостей ефективно здійснювати

власну діяльність лише за рахунок власного капіталу. Для реального збільшення власних активів і розширення виробництва, а також максимального отримання прибутку від господарювання підприємству завжди потрібні залучені кошти. Тому практично кожне підприємство має кредиторську заборгованість, яку в загальному розумінні можна визначити як зобов'язання перед третіми особами за надані ними товари, послуги, роботи.

Тому основними напрямками аналізу кредиторської заборгованості підприємства є якісна оцінка наявної заборгованості, виявлення резервів оптимізації її величини, структури і якості, оцінки ефективності кредитної політики щодо позичальників.

Тому саме ефективне управління дебіторською та кредиторською заборгованостями належить до необхідних умов успішної діяльності, оскільки воно створює передумови для швидкого зростання бізнесу і збільшення фінансових можливостей підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Береза С.Л. Проблема визначення дебіторської заборгованості в обліку / С. Л. Береза // Вісник ЖДТУ. 2003. № 4 (26). С. 32–37.
2. Білик М.Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств / М.Д. Білик // Фінанси України. Міністерство фінансів України, 12/2003. № 12. С. 24–36.
3. Блакита Г.В. Актуальні питання управління дебіторською заборгованістю / Блакита Г.В., Бровко О.Т. Збірник наукових праць ВНАУ Серія: Економічні науки № 3 (69) 2012, с. 23–29.
4. Бланк І.А. Фінансовий менеджмент. Навчальний посібник. Изд-во: Эльга 2008. С. 724.
5. Бутинець Ф.Ф. Економічний аналіз. Навчальний посібник. Житомир: ПП Рута, 2003. 680 с.
6. Гнатенко Є.П. Аналіз співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості підприємства / Є.П. Гнатенко, В.В. Волошина. Науковий вісник МНУ імені В.О. Сухомлинського. Економічні науки № 1 (4). 2015. С. 38–42.
7. Гуня В.О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств / В.О. Гуня. // Економічний простір. 2014. № 19. С. 124–131.
8. Дублей В.В., Гуменюк М.М. Необхідність управління дебіторською та кредиторською заборгованостями в сучасних умовах. Науковий огляд № 11 (32), 2016. С. 1–9.
9. Іванов Є.О. Класифікація факторів, що впливають на загальний рівень дебіторської заборгованості підприємства / Є.О. Іванов // Вісник МСУ. Вип.1–2. Т.VIII: Економічні науки. Харків, 2005. С. 35–38.
10. Іванілов О.С. Економіка підприємства [Текст] : підручник / О.С. Іванілов. К.: Центр учбової літератури, 2009. 728 с.
11. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. К.: КНЕУ, 2001. 334 с.
12. Матицина Н.О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю / Н.О. Матицина // Бухгалтерський облік і аудит. 2015. № 12. С. 38–42.
13. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджено Міністерством фінансів України від 08.10.99 р. № 237 // Бухгалтерія. 2001. № 52/2(467). С. 55–56.
14. Сурніна К.С. Удосконалення обліку дебіторської і кредиторської заборгованості промислових підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н.: 08.06.04 «Бухгалтерський одлік, аналіз та аудит» / К.С. Сурніна. Луганськ, 2002. 19 с.
15. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: Підручник. 6-те вид. допов. і перероб. К.: Алерта, 2013. 982 с.
16. Томчук О.Ф. Аналітичне забезпечення управління кредиторською заборгованістю підприємства Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького 18, № 2 (69) 2016, с. 160–164.

17. Управління дебіторською та кредиторською заборгованостями під-приємств оптової торгівлі [Текст] : монографія / Н.О., Власова, Л.Л. Носач. Харків: ХДУХТ, 2011. 229 с.
18. Цал-Цалко Ю.С. Фінансовий аналіз. підручник / Ю. С. Цал-Цалко. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 566 с.
19. Чорнобривець М.М. Дебіторська заборгованість: сутність та причини виникнення. Європейські перспективи № 10, 2013. С. 181–185.
20. Шевченко Б.О. Теоретичні аспекти поняття «дебіторська заборгованість» Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського. URL: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73594.doc.htm
21. Юридический энциклопедический словарь. Ред. кол.: Сухарев А.Я. (гл. ред.) и др. М.: Сов. Энциклопедия, 1984. 415 с.

REFERENCES:

- Bereza S. L. Problem of determining the amount of accounts receivable / S. L. Bereza // Bulletin of ZHDTU. 2003. № 4 (26). P. 32–37.
- Bilyk M.D. Debt management of enterprises / M.D. Bilyk // Finance of Ukraine. Ministry of Finance of Ukraine, 12/2003. № 12. Pp. 24–36.
- Blakita G., The urgent issues of management of accounts receivable / Blakita GV, Brovko O.T. Collection of scientific works BHAY Series: Economic sciences 13 (69) 2012. с. 23–29.
- Blank I.A. Financial Management. A Manual. Publishing: Elga 2008 p. 724.
- Butinets F.F. Economic Analysis Training Manual. Zhytomyr: PP Ruta, 2003. 680 pp.
- Gnatenko Y.P. Analysis of the ratio of receivables and payables of the enterprise / E.P. Gnatenko, V.V. Voloshina, Scientific journal of the name of V.O. Sukhomlynsky. Economic sciences № 1 (4). 2015. p. 38–42.
- Gunya VO Improving the classification of receivables and their reflection in the financial reporting of enterprises / V.O. Gunya. // Economic space. 2014. No. 19. P. 124–131.
- Dublev VV, Gumenyuk MM The need to manage receivables and payables in modern conditions. Scientific Review No. 11 (32), 2016. p. 1–9.
- Ivanov E.O. Classification of factors influencing the general level of receivables of the enterprise / E.O. Ivanov // MSU Bulletin. Vip.1-2. T.VIII: Economic Sciences. Harkov, 2005. P. 35–38.
- Ivanilov O. The Economics of Enterprise [Text]: Textbook / O. S. Ivanilov. K.: Center for Educational Literature, 2009. 728 p.
- Kuzhny MV, Lynnyk V.G. Theory of Accounting: Textbook. K.: KNEU, 2001. 334 p.
- Matisina N.O. Basic principles of regulation of settlement relations through management of accounts receivable / N.O. Matitsina // Accounting and auditing. 2015. No. 12. P. 38–42.
- Regulation (standard) of accounting 10 “Accounts Receivable”, approved by the Ministry of Finance of Ukraine from 08.10.99 № 237 / Accounting. 2001. No. 52/2 (467). P. 55–56.
- Surnina K.S. Improvement of accounts receivable and accounts payable of industrial enterprises: author's abstract. dis for obtaining sciences. Candidate Degree: 08.06.04 “Accounting, Analysis and Audit” / K.S. Surnina. Lugansk, 2002. 19 s.
- Tkachenko NM Accounting Financial Accounting, Taxation and Reporting: Textbook. – 6th kind. papers and processing. K.: Alerta, 2013. 982 p.
- Tomchuk O.F. Analytical support of the management of creditors' debts of the enterprise Scientific herald of the Lviv National University of veterinary medicine and biotechnology named after S.Z. Gzhytskogo 18, number 2 (69) 2016 with. 160–164.
- Management of accounts receivable and payables of wholesale enterprises [Text]: monograph / N.O., Vlasova, L.L. Nose Kharkiv: KDUHT, 2011. 229 p.
- Tsal-Tsalko Yu.S. Financial analysis. Textbook / J.S. Tsal-Tsalko. Kyiv: Center for Educational Literature, 2008. 566 pp.
- Chornobryvets MM Accounts receivable: the nature and causes of the occurrence. – European prospects № 10, 2013. p. 181–185.
- Shevchenko B.O. The.oretical Aspects of the Definition of “Receivables” Kremenchuk Mykhaylo Ostrogradsky National University. URL: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73594.doc.htm
- Legal Encyclopedic Dictionary. Ed. number: Sukharev A.Ya. (Chief Editor) and others. M.: Sov. Encyclopedia, 1984. 415 pp.